

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5.

Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštno-čekovnem zavodu št. 17.749 za ostale kraje Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

IZKLUJUCNO ZASTOPSTVO za oglage iz Kr.

Italije in moženstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Devetnajsti julij

Dan 19. julija 1943 običejuje važno pojavje v zgodovini vojne. Ako ta dan ni prekrenačna vojna, ima pa gotovo vse znake prekrenačne omike.

Kdor ne more razumeti, kaj pomeni ime Rima kot prestolnice krščanstva in imperija v zgodovini duha, nima pravice pripadati k omikanemu svetu, in ta ugotovitev ne velja samo za Američane, marveč za vse pripradnike belega plemena, zlasti za Evrope, ki se smatrajo za čuvanje zapadne omike.

Ako Slovenci čutijo, da so del takega sveta, in ne, da spadajo v kraljestvo prividov ali h kakih podvrsti človeškega rodu, se bo lahko sedlo po izbruhu ogorčenja in zgrajanja, ki so ga morali občuti v svojih globinah ob vesti podlega zločina, ki so ga zagrešili američki letalci.

Ne gre več za politične nazore ali za stansične naprave vojni ali za verske načela ali za strateške zahteve. Gre za pravo pravljeno nevednost, za najbolj živalsko nevednost tistih, ki ne občutijo globoke žalitve, ki je bila prizadeta dostopanstvo in veljavni najvišji človeški vrednoti, ki jih predstavljajo ostanki starega in krščanskega Rima. Kadar se hoče človeštvo sklicevati na najpomembnejše in najvišje razloge za svoj obstoj, dokazuje to z misijo na Rima.

Vsi posamezniki, ki hoče najti izvore svoga duhovnega življenja, kakor ga je v tem razumelo živelno in trpel z njim v tem našem omikanem občestvu, mora neizogibno poseči nazaj v davne vekove zgodovine ter poklepneti pred Petrovimi grobom, ki še ni ončačen, ki pa bi bil danes prikazan v zgodovini sveta, lahko oskrunjen.

Kajti ne gre za te brezdušne čine mešanec, ki so se v prenaglem industrijskem razvoju izpremenili iz lovec na bizon v pilote »Liberatorje«. Ako ta bedna orodja američkega zločinstva ne morejo razumeti strahučitega propada, katerega začetek klj. so, ko izpodkopavajo osnove človeške morale, vedo to prav dobro njihovi gospodarji, ki čujejo na živalski imenu predsednika Roosevelta in poveljnika Lewisa.

V vsem tem ni nč več in nič manj kačor premišljen načrt za unificiranje zapadne omike. Od nje ne bi smeli ostati na zemlji niti sledovi, niti spominj bi ne smelo biti po nji, ker bi to bilo neugodno in nevarno onim, ki streme po gospodstvu nad svetom. To je blazni pomen bombardiranja Rima, proti kateremu pa je vstala vest vseh narodov.

Nam ni treba ugotavljati, kakšnega posameznika bo ta upor vesti vseh omikanih na-

rodov, vključivši narode nasprotne vojne stranke. Gotovo pa se nečesa boje američki vladajoči može, čeprav so tako zelo sposobni v laži, ako se jim doslej ni porečelo najti primerne oblike, da se javno izpovede tega zločina državljanom Zedinjenih držav. Res ni pričakovati mnogo od teh državljanov, ki so popolnoma predani lahkim užitkom in potemtakem ne morejo razumeti v celoti trpljenja zapadnih narodov.

Gotovo pa je vsekaj, da bo beseda Sr. očeta naša pravil odmev v sreči nekoliko milijonov krščanov, čeprav niso katoličani. Med vsemi gotovimi stvarmi pa je ena sijajna kot luč vere, ki se iz Rima Širi na vse strani, in ta je, da nobeno dejstvo ni zasneje potrdilo namena sedanjega boja, kakor je to storil podli poboj 19. julija. Vojni cilji so sedaj jasni in krivci so priznani.

Barbari doslej niso nikoli šli preko dolene točke. Vsi vemo, da niti tolpe Visigotov in drugih barbarov, ki so zaporedoma plenili po Rimu, niso prekorčile izvestne meje. Njihov živilski bes se je razblnil sprlo negotovega občutka veličine, ki so jo nihov preprosti duhovi morali zaslutiti kot nekaj nadprirodne, nekaj božanskega.

Danes pa gre za hladno premišljenost poglavarjev, ki jih preveva sovraštvo z nagnimi plemenskih križancev, ki jim je tudi vsako junaštvo. Iz višine deset tisoč metrov in iz velike daljave, odkoder so, prihajajo t.i. letalski razbojniki z očmi, omamjenimi od teme. V njih dušata in v dušah njihovih prednikov nji nikoli zasijal kakršen koli ideal. Oni niso bojevniki v evropskem smislu, ampak pustoloci zločinske vrste, brez vere, brez srca, brez kulture, od katere imajo samo poznavanje motorjev.

Evropa ve torej dobro, proti komu se bojuje. Odmev napada na svetšča cesarja Konstantina in na prenestinske zidove se bo razsiril bolje kakor po valovih radia ter bo povzročil bolest in zgrčanje v vsakem poštenem človeku. In kdor se ne bo hotel jutri stramatovati, da pripada pokolenju tih in malodrušnih, bo čutil v sebi, kako mu vstaja najgloblje ganote ter najodločnejše zgrčanje protesta.

Če je kakšna prekrenačna vojna, je to taura, v kateri omikanari narodi igrajo za svoje najdragocenije celotno kulturno bistvo. Narodi to čutijo in bodo čutili vedno bolj, vse do zmage moralnih načel, brez katerih ni mogoče, da bi se razvitalo življenje. Tak je smisel ure, ki je udarila.

Kro

Attacchi nemici respinti nella pianura di Catania

Riusciti attacchi al naviglio nemico — Un mercantile di grossa tonnellaggio incendiato — 15 velivoli nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 23 luglio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1154:

Attacchi di rilevanti forze avversarie contro il settore centrale del fronte e nella pianura di Catania sono stati respinti dalle truppe italiane e germaniche, mentre nel settore occidentale, dopo aspri combattimenti sostenuti contro poderose formazioni corazzate, la difesa ha dovuto spostarsi su posizioni arretrate.

Reparti aerei dell'Asse hanno operato su naviglio avversario nelle acque della Sicilia: un mercantile di grosso tonnellaggio è stato colpito ed incendiato da nostri aerosiluranti ad oriente di capo Passero.

Sulla Sardegna, durante l'incursione segnalata dal precedente bollettino, l'aviazione

zionale anglo-americana perdeva ad opera della nostra caccia dieci plurimotori, le artiglierie contraeree, oltre ai due già indicati, abbattevano un terzo apparecchio caduto presso Villasor.

Incursioni aeree su Foggia, Salerno e sulle taluni piccoli centri del Lazio causavano danni di notevole importanza nelle due città, di entità trascurabile nella campagna romana. Un aereo avversario veniva distrutto in combattimento nel cielo di Foggia. Un altro nel cielo di Montefalcione (Avellino). L'equipaggio di quest'ultimo è stato catturato.

Dalle operazioni degli ultimi due giorni otto nostri velivoli non sono rientrati alle basi.

Odbiti napadi sovražnika na ravnini pred Catanijskim

Uspešni napadi na sovražnikovo brdovje — Začrnila je bila velika trgovska ladja — 15 sovražnikovih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 23. julija naslednje 1154. vojno poročilo:

Italijanske in nemške čete so v srednjem odseku fronte in na ravnini pri Catanijski odbile napade znatnih sovražnikovih sil, dčim se je v zapadnem odseku obramba moralna po budih bojih z močnimi oklopimi oddelki umakniti na nove postojanke.

Letaški oddelki Osi so delovali proti sovražnemu ladjevju v siciljskih vodah. Ena trgovska ladja velike tonaze so zadele in začrnila naša torpedna letala vzhodno od rta Passero.

Na Sardiniji je angleško-ameriško letalstvo med napadom, ki ga je javilo včerajno vojno poročilo, izgubilo pod streli naših lovec 10 večmotornikov. Protiletalsko topništvo pa je razen dveh javljenih, streljilo še tretje letalo, ki je padlo blizu Villasora.

Poleti nad Foggio, Salerno in nekoliko manjših krajev v Laciu so povzročili znaten škodljiv vpliv v mestih, Cosenza, Enna, Neapelj in Salerno ter hidrografični sekajevi v Bariju in Palermu, ki se nahajajo v teh mestih že nad dve leti in so v opredelih izmenjavi ter raje ostali v krajih, izpostavljenih sovražnim letalskim napadom.

Večikodusen dar

Milan, 22. jul. s. Na svoji današnji seji je upravni svet Ljudske banke v Novijskem, da podari guvernerju Rima 500.000

lir za žrte sovražnega bombardiranja, nadaljnih 500.000 lir pa naj se razdeli med prebivalstvo južnih pokrajin, ki je bilo presejeno zaradi vojnih dogodkov.

Prebivalstvo Grosseta strnjeno v odporu

Grosseto, 22. jul. s. Ob navzočnosti prefekta, vojaških oblasti in pokrajinskih hierarhov je zvezni tajnik poročil pokrajinskem hierarchom in maremanskim skvadristom. Posvetil je misel padlim za Revolucijo in v vojni ter spomnil hierarhe in skvadriste na dolžnosti sedanje ure. Raport, ki je bil nekaj ur po sovražnem barbarskem napadu na mesto, je dozadal živilo voljo vsega ljudstva do odpora ter se je zaključil s pozdravom Kralju in Cesarsku.

Vzgled osebja civilnega inženjerstva v bombardira- nih mestih

Rim, 22. jul. s. Tajnik Stranke je izrazil svoje zadovoljstvo osebju civilnega inženjerstva v mestih Bari, Cosenza, Enna, Neapelj in Salerno ter hidrografični sekajevi v Bariju in Palermu, ki se nahajajo v teh mestih že nad dve leti in so v opredelih izmenjavi ter raje ostali v krajih, izpostavljenih sovražnim letalskim napadom.

.....

INZERIRAJTE V „JUTRU“!

Sestanek Duceja in Hitlerja

je ponovno poudaril skupno usodo evropskih narodov in trdno odločitev za borbo do kraja

Zagreb, 22. jul. s. Zagrebški tisk komentira sestanek med Ducejem in Führerjem, »Nova Hrvatska« piše, da je sestanek obenam poglavarjev sil Osi v središču zanimanja

dimpešti s posebnim zanimanjem. Listi objavljajo na prvih straneh uradno poročilo, ki klub svoji lakoničnosti jasno kaže vrednost sestanka. Poluradni »Budapesti Ertesito« naglaša, da je sestanek nov očiten dokaz zavestne odgovornosti obh velikih poglavarjev, ki sta prevzela nalogo obrambe Evrope pred boljševizmom in imperialističnimi cilji Angloameričanov. Mussolini in Hitler obravnavata izključno vojaška vprašanja in da je bil stvarno proučen položaj tako na vzhodni fronti kakor na fronti Sredozemja. Stvarno in temeljito je bil proučen vojaški položaj na obeh frontah, ki sta med seboj povezani. List »Ordine« piše: Ta sestanek je treba smatrati za naravnem dogodek v normalnem okviru razvoja položaja. V vrstih italijansko-nemških sestankov je poročljivo o včerajnjem sestanku brez dvoma najbolj lakonično, ki je bilo kdaj objavljeno. Tudi to je naravno zaradi tega, ker ima zdaj orježje večjo vrednost, besede na manjšo.

Madrid, 22. jul. s. Sestanek Duceja in Hitlerja je glavni predmet tiska, ki pošteva dogodek obilo prostora pod velikimi naslovom. Pripominja se, da so bila na sestanku izključena politična vprašanja, kar znači, da ni mogoče misliti na mir, ne na skupen, ne na separaten mir in da se je vsak poizkus Angloameričanov dosegel kakšen uspeh v tem smislu izjavil. Pripominjajoč, da je bil vojaški položaj proučen stvarno, piše »ABC«, da Italija počitoma pozna težko borbe, ki jo čaka ter dodaja, da se bo solidarnost med silami Osi gotovo nadaljevala. Vsi listi upozorjajo, da je ruska ofenziva zadržana in obramba na Siciliji še naprej kar najbolj srdito preprečuje napredovanje modnih angloameričkih sil.

Bukaresta, 22. jul. s. Vest o sestanku Duceja in Führerja, katero je tukajšnji tisk objavil z velikim poudarkom, opremljeno s slikama obeh poglavarjev, je vzbudila najgloblji vtis, tako v javnosti, kakor v rumunskih političnih krogih. Listi

Novi poveljnik Kr. karabinjerjev

Rim, 22. jul. s. Divizijski general Angelo Cerica je poščlan za naslednika generala Hazona v generalnem poveljništvu Kr. karabinjerjev. General Hazon je padel kot junak ob sovražnem letalskem napadu na Rim dne 19. t. m.

General Cerica se je rodil 30. septembra 1885 v Alatriju, Pehotni podporodnik je postal leta 1906, premeščen je bil v Kr. karabinjerjev s činom poročnika leta 1912, udeležil je se vojne 1915/18 in je bil deljen poveljništvu neke sekcije Kr. karabinjerjev. Po vojni je kot major in podpolkovnik služil v legiji Kr. karabinjerjev v Palermu, Trentu, Milatu in Livornu. Leta 1935 je napredoval v polkovnika in bil imenovan za poveljnika legije v Bariju, leta 1936 mu je bilo povrjenje poveljništva legije Kr. karabinjerjev v Eritreji, nato pa je bil imenovan za vrhovnega poveljnika Kr. karabinjerjev v Italijanski vzhodni Afriki. Zaradi dela v pripravi in izvedbi velikih operacij kolonialne policije si je pridobil vojni križ za vojaško hrabrost in izredno napredovanje v brigadnega generala. Leta 1940 je bil imenovan za vrhovnega poveljnika Kr. karabinjerjev v Severni Afriki ter se je pridobil hrabrost. Leta 1942 je napredoval v divizijskega generala ter je prevzel poveljništvo druge divizije Kr. karabinjerjev (Podgora) v Rimu, katero mesto zlaji zapušča, da prevzame generalnega poveljnega Kr. karabinjerjev v Južni Afriki. Leta 1943 je bil imenovan za vrhovnega poveljnika Kr. karabinjerjev v Severnem Afriku, ter se je pridobil hrabrost. Na fronti od Azovskega morja do Bjelgoroda se so sovjetski napadi proti nemškim postojankam zmanjšali nadaljevali. S sestrelitvijo 50 oklopnih vozil vojne 1943 so vsej vojni vojne 105 letal. Nadaljnja oklopna vozila je uničilo letalstvo.

Na kubanskem mostišču in južno od Laškega jezerja je začel sovražnik po nočni topniški pripravi s podporo oklopnim sredstvom in bojnih letal napade, ki jih je nemško vodstvo prizadavalo in ki se brez izjeme vse ponosili. Na fronti od Azovskega morja do Bjelgoroda se so sovjetski napadi proti nemškim postojankam zmanjšali nadaljevali. S sestrelitvijo 50 oklopnih vozil vojne 1943 so vsej vojni vojne 105 letal. Nadaljnja oklopna vozila je uničilo letalstvo.

Pri obrambi napada sovjetskega bombardniškega oddelka, ki je skušal napasti nemški konvoj v neposredni bližini severne norveške obale, so lovci in mornariško protiletalsko topništvo sestrelili 15 sovražnih letal.

Na Siciliji so bili včeraj samo v srednjem odseku težki boji, v katerih so bili sovražni napadi z izgubami odbiti. V zahodnem odseku so bile zasedene bolj začneje obzračne postojanke. Sovražnik je načelno izgubil včeraj tri letala.

V nočnem napadu proti sovražnemu okrobljenemu prometu med Malto in Sicilijo je letalstvo zadelo s težkimi bombami 4 tovorne ladje srednje velikosti.

Težki obzračni odbiti

Berlin, 23. jul. s. Vojni dopisniki in počevalci uradne nemške agencije javljajo v svojih poročilih v zahodne fronte predvsem o težkih obzračnih bojnih, ki jih morajo nemške čete bojevati v različ

Silen odmev napada na Rim

Anglosasi skušajo zmanjopravičevati svoje barbarstvo

Rim, 23. jul. s. Prisiljena in cincina nesramnost Anglosasov v zaničavanju najbolj otipljenih in vidnih resnic ne pozna meja. Po novosti alžirskega radija je poveljnik ameriške letalske armade, ki je sodeloval pri bombardiranju Rima, izjavil: »Nobeno obljubljeno središče ni bilo zadeto v Rimu. Bombardirani so bili samo vojaški objekti. Lažne trdite Ameriškega poveljništva ne bi potrebovale nobene demantije, vendar ne bo odveč ponoviti, da ljudski okraji Tiburtino, Prenestino in Latino pričajo nasprotno. O tem nasprotnem so besno in soglasno poročali rimski dopisniki tujega tiski v obširnih poročilih, zbranih na krajih bombardiranja, ki so bili tako barbarsko in hote napadeni. Bazilika sv. Lovrenca, poliklinika, vsečiško mesto, središče za vzgojo mladoletnikov, seznam bi lahko še bolj razširili z napadenimi središči delovnega ljudstva, so s svojimi ranimi dokumenti o lažnosti nesramnih trditev poveljnika ameriške 9. letalske armade, 717 mrtvih, kolikor je bilo doslej ugotovljeno, in 1599 ranjenih postavljajo dokončno na lažklico njegovih gospodarjev, dokazujejo njihovo nesramnost in jih izročajo večnemu prekletstvu vsega omikanega žita.

Bukarešta, 22. jul. s. Bombardiranje Rima nudi obilo gradiva rumunskim listom, ki objavljajo nove podrobnosti o terorističnem dejanju sovražnika. »Universul« piše, da je bombardiranje povzročilo globok vtis tem bolj, ker se je zdele, da bo večnemu mestu prizaneseno. Proti vsakemu pričakanju se je pa le zgodilo. Rim ni običajna prestolnica države, temveč sinta antične omike, verske kulture in sodobnosti ter pripada vsemu človeštву. To je glavno mesto katoliškega in latinskega sveta ter politično središče naroda, ki je okrasil svojo zgodovino z večnimi umetninami. Kdo bi

Osno letalstvo v bojih nad Sicilijo

»Deutsche Allgemeine Zeitung« objavlja naslednje živahno poročilo o letalski bitki izpod peresa svojega vojnega dopisnika Wernerja Karka.

Bitka za Sicilijo postaja od ure do ure silovitejša. To vemo mi, pa tudi sovražnik je že začel to spoznavati. Nihče izmed nas ni dvomil od samega začetka, da ne bi sovražnik zaradi svoje številne in materialne premoči dosegel kakih uspehov ter nas prisilil, da zastavimo v borbi največje junaštvo, žilavost in odločnost.

Mi se nahajamo s skupino rušilcev že več dni nasproti sovražniku. Njegovo prevozno brodovje in njegove kopninske čete so se naučile batiti se bojnega načina naših mladih in starih letalskih posadk. Niegovi lovci so morali razen tega spoznati, da boj v zraku z letali, izvezbanimi na vseh frontah, zahteva velike žrtve. Ako danes rušilci lahko beležijo letalske zmage, in naša jata jih je dosegla nekoliko od prvih dñi borbe, se morajo ti uspehi še posebej visoko ocenjevati, ker so doseženi v najvišjih spodab.

Pozno popoldne smo dobili povelje za odhod. Treba je, da z bombami tolčemo neko važno križišče, odkoder pošljati sovražnik v dve smere težko orozje v prednje črete. Morali smo se pripraviti na bud obrambni ogenj. Stebri dima v posameznih delih mesta Messine so kakor nekako simbolično znamenje za ogorčene borce na morju, na zemlji in v zraku nad otokom. Mnogi izmed nas so iz velike višine spoznali to blagoslovljeno zemljo, ki je sedaj postala božanstvo v borbi proti nadmočnemu sovražniku.

Pred nami je določeno križišče. Tovorni avtomobili in oklopni vozovi se težko vlečijo po prahi cesti. Mi napadamo. V slemenu zavodu vodilno letalo zavzame pravi položaj. Nato se letalo kakor puščica spusti proti zemlji. Za nami prihajajo drugi tovorni, šreč bobrenje v nizkem poletu.

V trenutku, ko je naš »Messerschmitt« vrzel svoje bombe, se dvigne iz doline

misli, da bo človeška volja kdaj skušala uničiti te priče ustvarjajočega človeškega genija?

Madrid, 22. jul. s. V velikih španskih listih naglašajo, da so žrtve ob bombardiranju Rima pripadale vse civilnemu prebivalstvu. Zadeti objekti so zoper cerkve, bolnišnice, dobrodelni in kulturni zavodi. Dopisnik lista »Arribal« opisuje strašen poroz opustošenja na pokopališču Verano, pripominjajoč, da je bil to najbolj prizadet kraj. Vsi dopisniki drugih španskih listov naglašajo, da so bili uničeni civilni objekti in opustošena tisočletna bazilika svetega Lovrenca. Učinki tega premišljenega barbarskega pričajo, kako zločinsko hinavšča so bila poročila iz Londona, da so piloti dobili povelje, naj bombardirajo izključno vojaške objekte, in da je bilo bombardiranje izvršeno podnevi, da bi se preprečile pomeote.

Tetuan, 22. jul. s. Vsi listi objavljajo na prvihi straneh poročila o bombardiranju Rima. V komentarjih naglaša tisk, da je bila uničena celo stara bazilika sv. Lovrenca, da so bile poščudovane kulturne ustanove in opustošeni z ogromnimi številoma človeških žrtv v živilskih kaznic, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Izredni komisar za občino Ajdovec

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajinijo je glede na potrebo, da se izvrši razpust redne občinske uprave v Ajdovcu in imenuje izredni komisar zanjo, na osnovi čl. 3 Kr. uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, štev. 291 odredil:

Cl. 1. Redna občinska uprava v Ajdovcu se razpušča.

Cl. 2. Za izrednega komisarja omenjene občine se imenuje g. Josip Vidmar pok. Franciška.

Civilni komisar v Novem mestu je po oblaščen, da izvrši pričujočo naredbo.

Ljubljana, 21. julija 1943-XXI.

Visoki komisar Giuseppe Lombrassa.

Prodaja mesa na odrezek, »112«

Pokrajinski Prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto 24. julija t. l. potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarskih proti odzvemu odreza »112« julijskih živilskih kaznic, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani.

100 g govejega mesa.

Delitev se bo pričela ob 7. uri.

Zaplemba imovine upornika Belka Franca

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajinijo je glede na predlog okrajnega civilnega komisarja v Črnomlju z dne 16. maja 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeni po čl. 6. naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 šteti Belka Franca pok. Francia iz Loke za upornika po členu 2. te naredbe in da je torej njegova imovina zaplenjiva, o določil:

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Belka Franca pok. Francia in pok. Kolesar Marije, roj. v Črnomlju dne 18. apr. 1897 in bivajočega v Luki, kmetovalca, v prid Belka Franca iz Loke za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene uporniku v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenih odredb po členu 8. naredbe z dne 6. novembra 1952-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnih po katerem kolikor naslovu, lastnine Belka Franca in njegovih dolžnikov, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanskem pokrajini.

Ta odločba je bila objavljena v Službenem listu za Ljubljansko pokrajinijo dne 21. julija 1943-XXI.

GLEDALIŠČE OPERA

Sobota, 24. jul. ob 19.: Mrtve oči. Red Sreda.

Nedelja, 25. jul. ob 19.: Traviata. Gostovanje Zlate Gjungjoneve, članice beograjske Operе. Izven. Cene od 35 lir navzvod.

Ponedeljek, 26. julija: zaprto.

Torek, 27. julija, ob 19.: Mrtve oči. Red A. Sreda, 28. julija, ob 19.: Madame Butterfly. Gostovanje Zlate Gjungjenc. Red Sreda.

Abonent reda Sreda imajo izjemno danes v soboto predstavo v Operi, in sicer D'Alberta »Mrtve oči«.

Gospodarstvo

Predpisi za mlatve žita

Smatrajoč za potrebo, da se ugotovi in nadzoruje množina strojno omelanega žita, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajinijo izdal naredbo s predpisi za mlatve kmetske letine 1943-XXI, ki je objavljena v »Službenem listu« z dne 21. t. m. in je stopila v veljavo z dnem objave.

Kdor koli mlati žito s stroji na kakovšen kolik pogon (na ročni pogon, s hidravličnim motorjem, na elektriko, s pogonskim strojem z nosilnim zgorenjem) ali na paro), bodisi na lastnih ali na tujih zemljiščih, mora imeti vpisnik z ostevljenimi stranki, ki ga potrdi pred uporabo občinske preskrbovalne urad in katerega mora vpsati vse množine žita, ki jih omlati. V vpisniku se morajo navesti: 1.) ime kmetovalca, čigar last je omlateno žito; 2.) vrsta žita (piščica, ječmen, oves, rž, soržica); 3.) ime občine in selišča, od koder je pridelek; 4.) množine omelanega žita, dan in ura začetka in konca mlačevske vsake množine.

Navedba gornjih podatkov je obvezna tudi za mlačev žita, ki ga je pridelek sam gospod matljinice. Ce mlati pridelek drugi, mora ga spodar matljinice zahtevati, da se podpiše v vpisniku tisti, za čigar račun mlati. Vpisnik se mora hraniti pri matljinici in se mora na vsak zahtev po pokazati nadzorstvenem organom.

Če se gornji vpisi ne bi opravljali ali bi ne bili resnični, ustavijo organi sodne policije, funkcjonarji občinskih preskrbovalnih uradov ali funkcjonarji kmetske službe obravnavanje uradoma, tudi v primeru, če gre za maltenje za lastni račun in le v obsegu lastnega gospodarstva.

Za dovolite tekočega goraiva, kuriva in maziva za motorne, ki pogajajo matljinice, je potrebna potrditev ravnateljstva kmetske in veterinarske službe Visokega komisariata, ki se mu morajo predložiti v pogled na težavnina razmer na vzdornem poslovanju razvila v močan denarni zavod, ki ima vse pogoje za nadaljnji razvoj. Presež novih hranilnih vlog nad dvigom je znašal od 30. aprila 1941 do konca lanskega leta 597.000 mark, presež kontokorrentnega vlog pa je znašal 7.082.000 mark. Hranilne in kontokorrentne vloge so se skupaj povečale za preko 8 milijonov mark. Navzlički kratki dolob obstoja se je Okrožna hranilnica v Kranju povzpel na tretje mesto med vsemi koroškimi hranilnicami. Bilanca vloša se je od 30. aprila 1941 do konca lanskega leta povečala do 2.85 na 12.21 milijona mark.

= Poslovanje Okrožne hranilnice v Kranju. Upravni odbor Okrožne hranilnice v Kranju je imel 15. t. m. svojo prvo bilančno sejo. Iz poročila, ki je bilo podano na tej seji, je razvidno, da se je hranilnica navlčila težavnim razmeram na vzdornem poslovanju razvila v močan denarni zavod, ki ima vse pogoje za nadaljnji razvoj. Presež novih hranilnih vlog nad dvigom je znašal od 30. aprila 1941 do konca lanskega leta 597.000 mark, presež kontokorrentnega vlog pa je znašal 7.082.000 mark. Hranilne in kontokorrentne vloge so se skupaj povečale za preko 8 milijonov mark. Navzlički kratki dolob obstoja se je Okrožna hranilnica v Kranju povzpel na tretje mesto med vsemi koroškimi hranilnicami. Bilanca vloša se je od 30. aprila 1941 do konca lanskega leta povečala do 2.85 na 12.21 milijona mark.

= Francoska proizvodnja oglja za pogon motornih vozil. Ze leta 1941 je francoska vlada v zvezi s preuredivijo avtomobilskega prometa na pogon z generatorskim plinom izdelala načrt za ustavnovitev 100 specjalnih obratov za pridobivanje lesnega oglja z letno kapaciteto 200.000 ton. Kakor sedaj poročajo iz Vichyja, je od predvidenih 100 tvořnic v obratu že 65 in je dosegene že 60% predvidene proizvodnje. Povečana proizvodnja oglja je znatno olajšala preosnovu avtomobilskoga prometa na pogon z generatorskim plinom. Večje število novih tvořnic bo pričelo obravnavati v kratkem in bo do konca leta do grajenih in za obrat pripravljenih vseh 100 tvořnic.

= Novi predpisi za uvozna dovoljenja v Srbiji. Srbsko gospodarsko ministrstvo objavlja: V skladu z normami, ki jih je izdalo prometno ministrstvo sporazumno z ministrstvom za izmenjavo in valute, je bilo odrejeno naslednje: Za uvoz radijskih aparativ (radiotelegrafskih, radiotelefonskih in radiofonskih), zvočnikov in radijskih žarnic morajo tvrdke predložiti prošnjo (na kolokvanem papirju za 6 lir) Visokemu komisariatu, ki se preko lastnega sindikata nekdanjega združenja, ki bo prošnjo dostavilo s svojim menjem Pokrajinskemu svetu korporacij zaradi obravnavanja pred odborom za uvoz in izvoz pri Visokem komisariatu. Prošnji mora biti predložena listina, ki dokazuje izvor blaga. Kolikor gre za privatnike, morajo biti prošnji pri loženje naslednje listine: a) anagrafsko predložilo o bivališču; b) izjava, ki se lahko na prošnji »sam, o rasi, kateri pripada interesent; c) potrdilo o abonmaju za poslušanje radijskih oddaj.

= Zastopstvo italijanskih podjetij v inozemstvu. K naredbi z dne 19. aprila t. l., po kateri je za ustavonitev in vzdrževanje zastopstev italijanskih tvrdk v gospodarskih podjetij v inozemstvu potrebno

specialno odobrenje, je sedaj ministrstvo za izmenjavo valute izdalo še podrobna pojasnila. Obstojeca zastopstva se morajo likvidirati, če se v šestih mesecih ne izposluje potrebno dovoljenje. Likvidirati morajo torej zastopstva, za katera ministrstvo intereson do 27. novembra ne dostavi odobrite. Dovoljenje je potrebno samo za inozemske urade, podružnice, agencije itd. italijanskih tvrdk, podjetij in družb, temveč tudi za posamezne zastopnike, ki se stalno mudijo v inozemstvu zaradi sklepanja kupčij in zaradi drugih poslov v interesu podjetja.

= Iz trgovinskega in zadružnega registra. Pri tvrdki Karel Prelog v Ljubljani je vpisano, da je Karlo Prelog ml., trgovski namestec v Ljubljani, podjetnik posamezna prokura za vse podjetje. Sezdež firme je odsejel pravilno: Ljubljana, Gospodska ulica 1–3, in Židovska ulica 2–4 s podružnicama na Starem trgu 12 in na Bleiweisovih cestih 22. — Pri Zadružni gospodarski banki d. d. v Ljubljani, je vpisan kot ravnatelj s prokuro Oton Vreča, uradnik, zadružni te banki. — Pri Kmetijskem društvu, zadruži z o. j. v Metliku, je izbrisani do sedelča član upravnega odbora Anton Jakševič, vpisan kot novi član upravnega odbora Marko Vukšič, posestnik v Gabrovcu. — Pri Strojini zadruži v Savljah, zadruži z o. j. sta izbrisana člana upravnega odbora Filip Merhar in Anton Lenč, vpisana pa sta bila Jože Dečman, posestnik v Savljah, in Kocjan Češman, posestnik v Klečah.

= Poslovanje Okrožne hranilnice v Kranju. Upravni odbor Okrožne hranilnice v Kranju je imel 15. t. m. svojo prvo bilančno sejo. Iz poročila, ki je bilo podano na tej seji, je razvidno, da se je hranilnica navlčila težavnim razmeram na vzdornem poslovanju razvila v močan denarni zavod.

= Novi izredni komisar Prevoda. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajinijo je glede na čl. 4 naredbe z dne 2. maja 1942-XXI štev. 92 in glede na odločbo z dne 9. maja 1942-XXI št. 25 odločil, da se namesto dr. Karla Scale imenuje za izrednega komisarja Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu fašist cav. Covone Giovannini, ki mu je pri tej nalogi v pomoč nastavljen.

= Uvoz radijskih aparativov. Pokrajinski svet korporacij objavlja: V skladu z normami, ki jih je izdalo prometno ministrstvo za izmenjavo in valute, je bilo odrejeno naslednje: Za uvoz radijskih aparativ (radiotelegrafskih, radiotelefonskih in radiofonskih), zvočnikov in radijskih ž

Ing. Franc Urbas:

Naša rodbinska in hišna imena

Vsem so znana naša imena: Vreča, Vreča, Vrečko, Vreček, Večer, Večernik = večerni veter, veter od večerne strani pa večernik pravijo metuljem, ki letajo ob sonraku ali somračni kom, Vihar, Vodnik, Val, Valič, Valar, Valjavec, Valjalo, Vozel, Vozil, Vodopivec, Vodopija, Volarič = manjši veter = volarski hlapec, Valpot (Vapot) = valpot, Vavpotič, Vitez, Vitezje Vojska, Vojščak, Vojščak, Vojnik, Vratar Vratar Vrček, Vršek = kis, Vrtč, Vrv, Vrvčar.

Vedova, Vojvoda, Vojvodčič, Vajd, Vajda, Vajde, Vajdec, Vajdič, Vode, Vodej so bili nekajni vodje, voditelji ali »fierji«, pa tudi vojvodi = vojni vodje svojih ljudi.

Vabič je bil vabec, ki je vabil. Pri tem na ptice so imeli vabiča = posebno ptico, ki je s svojim glasom vabila druge ptice. Tak vabič se kaže radi poslužujejo čvenkerji = ptičji loveci, ki hidijo čvenkat ali čvinkat = piskat na posebno piščalko, ki oponaša glas sove. Ptice prilete, zlasti soje rade sedajo na limanice. Kadar je čvenkar ujal prvo sojo, jo draži v včasih tudi neljubo mkašti, da se dene na mile viže. Njene prostre tovarišice kar v topah prirče, ker slisajo vabiča, svojo ujetoto tovarišico, in se ujamejo na razpostavljenje limanice na bližnjem oklepčku. Kaj ni morda dobil lovec, ki je opravljal tako ptico = vabičenim in sedobnim metodam se bodo slušatelji medicinske fakultete pripravljali na svoj odgovorni poklic.

Vajevec je bil vajec, ki je bil v vaji in se je česa učil.

Valjak pravimo om valjalni, in likalni pripravi, s katero valjam, glidimo, stiskamo in likamo razno perlo. Kaj pa če je v imenu koren veljak? Potem naj pač vsakdo precen, koliko je veljak takšen možak. Imamo pa še Vrlinške in Vrliče, ki so bili pač vrli in sploščovani ljudje.

Omenili smo že imena: Vran Vrančič, Vranjek, Vrankar, Vrnič, Vršč, Vrščaj, Vrše, Vrnik in Vrbič pri Črki u.

Po vrbi so dobili svoja imena Verbič, Vrbič, Trbič, Verbe, Vrbovec, Vrbničar, Vrbovek, pa tudi Verbajs, Verbaje, Verbas, Vrbas (Urbas); zadnje ime pomeni ono, kar pomeni po nemški osnovni tvorjeni izraz jerbas = verbas. Kadar sem omenil, izgvarjajo starejši ljudje moje ime dosledno Verbas s polglasnim e-jem. Verbas pa je naš izraz za jerbas.

Vrhnik je bil vsekakor kmet, stanovalec na vrhu. Pri mlinskih kamnih v mlinih je vrhnjak vrhnjak vrteče se kamnen. Vrhnik ali tudi klobuk imenujejo pri kotlih za žganjekuhognj, vrhnjak del, ki se odkriva in ima odvodno cev. Tudi pri oknih imenujemo vrhnjo letvo vrhnjak. Pa imamo še Vrhunce, Vrhovnike, Vrhovce, Vrhovščake in Vrhovčane.

Vidmar je prebil nekdaj na vidnum ali na cerkveni prebendi, posestvu, katerega dohodke in dajatev je pobralaka fara odnosno duhovčina dorične fare. Več krajev imamo pri nas z imenom Videm.

Z vodo je imel opraviti Vodenik, bil je vodnar in je nosil vodo. Tudi Vodovnik ima ime po vodi.

Vračnik in Vračko sta dobila ime po vraču, ki je vrčal = zdravil ljudi in živino.

Vilar ni bil morda posestnik vile, hišice, ampak je izdeloval razne vrste vil, senene, gnojne itd.

Voder ali oselnik je tisti tok, ki ima opasnega kosec pri košnji okoli pasu, da ima v njem vodo in oslo = brus za ostretni kose.

Od kod pač naše ime Vengar? Venge so se imenovali verge, ki so visele izpod nebes = kuhinjske oboka nadognjiščem in na katere so občela kotel za kuho na ognjišču. Venge pravijo železni petlji, ki je pritrjena na vratih ali zagojih ter se ujema v posebno babico, skozi katero pretaknemo žabico, tako ali visečo klučavnico ter tako zaklepamo vrata, zaboje. Morda je bil Vengar izdelovalec takšnih verig in železnih petelj in ling.

Virh je dobil ime od vireha ali veruha, ki označuje kadilo.

Vrtnik je bil lahko vrtnar ali pa je dobil ime po ptici pevki in selivki: vrtniku.

Vrtelj pravimo vrtelji ali vodoravno vrtljivemu križu v ograjah; tudi pri stružnicah pravijo strugari, tako omenjuvamo vretenčastemu glaviču z dvema ali tremi zebasti ostmi, kamor vpenja strugar les (Zwirl der Drechsler), pa tudi pri večjih stružnicah za kovine je vrtelj naš izraz za Spindelstock (mit Mitnehmerscheibe). Vrtelj pravijo pri vozni prednjemu oplenu, ki je vrtljiv okoli oplenika = železne oplenevi osi in v kateri vrtelj vtikajo vozove prednje ročice. Končno je vrtelj ime za viher, vrtinčev veter, pa zvrtinčenem čopu las na glavi = vihru pravijo tudi vrtelj. Ali ni morda po takšnem čopu zvrtinčenih laš dobitime naš Vrtelj?

Zanimivo je ime Vadla, ki pomeni vadlo = omelo, s katerim pometajo krusne peči, pomeni pa ta izraz morda tudi vadlj = stavo.

Kadar se vadljajo = stavijo, dobi vadno eden vadlj = stavo, pa prejme nato tudi vadlj = zastavek, za kar so stavili. Včasih zapijevo zastavki in pravijo, da vadlj pijejo = stavo pijejo. Pa menda spadajo semkaj imena Vadlj, Vadnal, Vadnal, Vednov.

Valec (Vales) pravijo neke vrste platnu.

Vafšar, Vrečko, Vreček, Večer, Večernik = večerni veter, veter od večerne strani pa večernik pravijo metuljem, ki letajo ob sonraku ali somračni kom, Vihar, Vodnik, Val, Valič, Valar, Valjavec, Valjalo, Vozel, Vozil, Vodopivec, Vodopija, Volarič = manjši veter = volarski hlapec, Valpot (Vapot) = valpot, Vavpotič, Vitez, Vitezje Vojska, Vojščak, Vojščak, Vratar Vratar Vrček, Vršek = kis, Vrtč, Vrv, Vrvčar.

Vedova, Vojvoda, Vojvodčič, Vajd, Vajda, Vajde, Vajdec, Vajdič, Vode, Vodej so bili nekajni vodje, voditelji ali »fierji«, pa tudi vojvodi = vojni vodje svojih ljudi.

Vabič je bil vabec, ki je vabil. Pri tem na

ptice so imeli vabiča = posebno ptico, ki je s svojim glasom vabila druge ptice. Tak vabič se kaže radi poslužujejo čvenkerji = ptičji loveci, ki hidijo čvenkat ali čvinkat = piskat na posebno piščalko, ki oponaša glas sove. Ptice prilete, zlasti soje rade sedajo na limanice. Kadar je čvenkar ujal prvo sojo, jo draži v včasih tudi neljubo mkašti, da se dene na mile viže. Njene prostre tovarišice kar v topah prirče, ker slisajo vabiča, svojo ujetoto tovarišico, in se ujamejo na razpostavljenje limanice na bližnjem oklepčku. Kaj ni morda dobil lovec, ki je opravljal tako ptico = vabičenim in sedobnim metodam se bodo slušatelji medicinske fakultete pripravljali na svoj odgovorni poklic.

Vajevec je bil vajec, ki je bil v vaji in se je česa učil.

Valjak pravimo om valjalni, in likalni pripravi, s katero valjam, glidimo, stiskamo in likamo razno perlo. Kaj pa če je v imenu koren veljak? Potem naj pač vsakdo precen, koliko je veljak takšen možak. Imamo pa še Vrlinške in Vrliče, ki so bili pač vrli in sploščovani ljudje.

Omenili smo že imena: Vran Vrančič, Vranjek, Vrankar, Vrnič, Vršč, Vrščaj, Vrše, Vrnik in Vrbič pri Črki u.

Po vrbi so dobili svoja imena Verbič, Vrbič, Trbič, Verbe, Vrbničar, Vrbovek, pa tudi Verbajs, Verbaje, Verbas, Vrbas (Urbas); zadnje ime pomeni ono, kar pomeni po nemški osnovni tvorjeni izraz jerbas = verbas. Kadar sem omenil, izgvarjajo starejši ljudje moje ime dosledno Verbas s polglasnim e-jem. Verbas pa je naš izraz za jerbas.

Vrhnik je bil vsekakor kmet, stanovalec na vrhu. Pri mlinskih kamnih v mlinih je vrhnjak vrhnjak vrteče se kamnen. Vrhnik ali tudi klobuk imenujejo pri kotlih za žganjekuhognj, vrhnjak del, ki se odkriva in ima odvodno cev. Tudi pri oknih imenujemo vrhnjo letvo vrhnjak. Pa imamo še Vrhunce, Vrhovnike, Vrhovce, Vrhovščake in Vrhovčane.

Vidmar je prebil nekdaj na vidnum ali na cerkveni prebendi, posestvu, katerega dohodke in dajatev je pobralaka fara odnosno duhovčina dorične fare. Več krajev imamo pri nas z imenom Videm.

Z vodo je imel opraviti Vodenik, bil je vodnar in je nosil vodo. Tudi Vodovnik ima ime po vodi.

Vračnik in Vračko sta dobila ime po vraču, ki je vrčal = zdravil ljudi in živino.

Vilar ni bil morda posestnik vile, hišice, ampak je izdeloval razne vrste vil, senene, gnojne itd.

Voder ali oselnik je tisti tok, ki ima opasnega kosec pri košnji okoli pasu, da ima v njem vodo in oslo = brus za ostretni kose.

Od kod pač naše ime Vengar? Venge so se imenovali verge, ki so visele izpod nebes = kuhinjske oboka nadognjiščem in na katere so občela kotel za kuho na ognjišču. Venge pravijo železni petlji, ki je pritrjena na vratih ali zagojih ter se ujema v posebno babico, skozi katero pretaknemo žabico, tako ali visečo klučavnico ter tako zaklepamo vrata, zaboje. Morda je bil Vengar izdelovalec takšnih verig in železnih petelj in ling.

Virh je dobil ime od vireha ali veruha, ki označuje kadilo.

Vrtnik je bil lahko vrtnar ali pa je dobil ime po ptici pevki in selivki: vrtniku.

Vrtelj pravimo vrtelji ali vodoravno vrtljivemu križu v ograjah; tudi pri stružnicah pravijo strugari, tako omenjuvamo vretenčastemu glaviču z dvema ali tremi zebasti ostmi, kamor vpenja strugar les (Zwirl der Drechsler), pa tudi pri večjih stružnicah za kovine je vrtelj naš izraz za Spindelstock (mit Mitnehmerscheibe).

Vrtelj pravijo pri vozni prednjemu oplenu, ki je vrtljiv okoli oplenika = železne oplenevi osi in v kateri vrtelj vtikajo vozove prednje ročice. Končno je vrtelj ime za viher, vrtinčev veter, pa zvrtinčenem čopu las na glavi = vihru pravijo tudi vrtelj. Ali ni morda po takšnem čopu zvrtinčenih laš dobitime naš Vrtelj?

Zanimivo je ime Vadla, ki pomeni vadlo = omelo, s katerim pometajo krusne peči, pomeni pa ta izraz morda tudi vadlj = stavo.

Ako ima ime Vap za osnovo staroslovensko besedo vap = barva, tedaj bi to pricelo za njegovo veliko starost.

Lepa so imena Vede in Vedečnik, ki označujejo tako vedečne = vedečljive kakor tudi vedome = izvedene ljudi.

Ime Vedernjak (Vednjak) je lepo in poslednji strah: nekdo vedečnjak = zahodnik, veter od zahoda, ki vedri nebo; pa je vednjak v kuhinjah oni stol ali klop, tudi prostor, kjer stoje vedne = klobi, skafi.

Vesnik je vsekakor rad vasoval, bil vasoval = vesnik; pa vesnik pravijo svedru za vede pri sodih (Spundbohrer).

Vetrnik pravijo zaslinemu, pomožnemu ključu in prihaja ta izraz od nemškega Dietrich, ki je med Nemci zelo imel isto ime.

Sprememba medicinskega študija v Zagrebu

Z uveljavljanjem novih predpisov prosvetnega ministrica o predavanjih in izpitih vrednotenju na medičinski fakulteti za zagrebško vseučiliščo je nastala pomembna sprememba v desideriu delu fakultete. Hrvatski list poroča, da je z novim pravilnikom popolnoma jasno in točno određeno šestem in osmem semestru moralni opraviti tudi praktične vaje na klinikah ali bolnišnicah. Te vaje bodo lahko opravili samo v počitnicah, morajo pa trajati tri mesece.

Tudi 60 ur predavanj na tečni, Razen tega, da se bodo slušatelji mediceine učili teorije, je dobro poskrbljeno tudi za praktično izobrazbo. Poi dneva je določenega za predavanja, pol pa za praktične vaje.

Razen praktičnih vaj, ki jih bodo imeli slušatelji med Šolskim letom vsak dan po polnoči, je predvideno, da bodo po končanem šestem in osmem semestru moralni opraviti tudi praktične vaje na klinikah ali bolnišnicah. Te vaje bodo lahko opravili samo v počitnicah, morajo pa trajati tri mesece.

Tudi 60 ur predavanj na tečni, Razen tega, da se bodo slušatelji izpiti samo po 2, 4, in 10. semestru. Strogi izpiti so razdeljeni v tri skupine. Gradivo predmetov, z katerimi se ne poslušajo, se izprašuje ob izpravljanju sorodnih stroškov. Da bi se pri slušateljih doseglo redno in marljivo poslušanje, so odrejene stroge sankcije. Desetje je mogel biti slušatelj vpisan na medicinske fakultete.

Njena temeljna naloga bo odslej pripravljanje slušateljev za zdravniški poklic, "popolnjevanje" zdravnikov, obravnavanje medicinskih znanosti in proučevanje zdravstvenih razmer v državi. Z novim pravilnikom je bilo dovoljeno, da se bodo v počitnicah morali preizkusiti vse v počitnicah, morajo pa trajati tri mesece.

S temeljne spremembe so nastale v izpitnem redu. Po novem predpisu sledi izpiti samo po 2, 4, in 10. semestru. Strogi izpiti so razdeljeni v tri skupine. Gradivo predmetov, z katerimi se ne poslušajo, se izprašuje ob izpravljanju sorodnih stroškov. Da bi se pri slušateljih doseglo redno in marljivo poslušanje, so odrejene stroge sankcije. Desetje je mogel biti slušatelj vpisan na medicinske fakultete.

Njena temeljna naloga bo odslej pripravljanje slušateljev za zdravniški poklic, "popolnjevanje" zdravnikov, obravnavanje medicinskih znanosti in proučevanje zdravstvenih razmer v državi. Z novim pravilnikom je bilo dovoljeno, da se bodo v počitnicah morali preizkusiti vse v počitnicah, morajo pa trajati tri mesece.

S temeljne spremembe so nastale v izpitnem redu. Po novem predpisu sledi izpiti samo po 2, 4, in 10. semestru. Strogi izpiti so razdeljeni v tri skupine. Gradivo predmetov, z katerimi se ne poslušajo, se izprašuje ob izpravljanju sorodnih stroškov. Da bi se pri slušateljih doseglo redno in marljivo poslušanje, so odrejene stroge sankcije. Desetje je mogel biti slušatelj vpisan na medicinske fakultete.

Njena temeljna naloga bo odslej pripravljanje slušateljev za zdravniški poklic, "popolnjevanje" zdravnikov, obravnavanje medicinskih znanosti in proučevanje zdravstvenih razmer v državi. Z novim pravilnikom je bilo dovoljeno, da se bodo v počitnicah morali preizkusiti vse v počitnicah, morajo pa trajati tri mesece.

S temeljne spremembe so nastale v izpitnem redu. Po novem predpisu sledi izpiti samo po 2, 4, in 10. semestru. Strogi izpiti so razdeljeni v tri skupine. Gradivo predmetov, z katerimi se ne poslušajo, se izprašuje ob izpravljanju sorodnih stroškov. Da bi se pri slušateljih doseglo redno in marljivo poslušanje, so odrejene stroge sankcije. Desetje je mogel biti slušatelj vpisan na medicinske fakultete.

Njena temeljna naloga bo odslej pripravljanje slušateljev za zdravniški poklic, "popolnjevanje" zdravnikov, obravnavanje medicinskih znanosti in proučevanje zdravstvenih razmer v državi. Z novim pravilnikom je bilo dovoljeno, da se bodo v počitnicah morali preizkusiti vse v počitnicah, morajo pa trajati tri mesece.

S temeljne spremembe so nastale v izpitnem redu. Po novem predpisu sledi izpiti samo po 2, 4, in 10. semestru. Strogi izpiti so razdeljeni v tri skupine. Gradivo predmetov, z katerimi se ne poslušajo, se izprašuje ob izpravljanju sorodnih stroškov. Da bi se pri slušateljih doseglo redno in marljivo poslušanje, so odrejene stroge sankcije. Desetje je mogel biti slušatelj vpisan na medicinske fakultete.

Njena temeljna naloga bo odslej pripravljanje sluš

Kronika

* **Militarizacija osebja v operacijskih conah.** Uradni list v Rimu objavlja Dučevje razglas v svojstvu prvega maršala imperija in poveljnika vseh operativnih čet, s katerim se militarizira vse čebje v operacijskih conah na Siciliji in Sardiniji. Izvedba vojaških ukrepov pr stoji vojaškim poveljnikom v imenovanih krajih. Ukrep je že stopil v veljavo z dnevom objave.

* **Poslanica katoliške univerze Italijanskem vojaškom.** Akademski učiteljski zbor katoliške univerze v Milianu je izdal o prilikl letalskega napada na Rim poslanico, s katero pozdravlja vse junaka vojaške, ki se bore za sveta tla Domovine. Obenem izraža ogrožen protest proti opustišenju, ki so ga sovražni letaliči izvršili na teh večnega mesta.

* **Smrt znanega arhitekta.** V Comu je umrl na posledicah kapi arhitekt Giuseppe Terragni. Bil je kot rezervist v vojaški službi, in sicer topniški kapetan, ki se je vrnil šele nedavno iz Rusije. Terragni uživa v Italiji velik slavos kot obnovitelj arhitekture. Star je bil komaj 38 let ter je bil eden najvišjega sveta za arhitekturo v Italiji.

* **Sainte vitez zeleznega križa.** Na vzhodni fronti je padel poveljnik skupine lovskih letal Rudolf Resch, ki je bil odlikovan z viteškim križem zeleznega križa.

* **Odhed predstrelka De Masellisa iz Trieste.** »Piccolo« poroča, da zapušča Trieste po 7 letih službe podpredstrelkoma dr. Michele De Masellis. S svojega mesta odhaja iz zdravstvenih razlogov. Leta 1939. bi bil moral oditi v pokoj, pa je prostoživo ostal v službi, dokler so mu dopuščale telesne moči.

* **Sola za neveste.** Ženski fašisti v Triestu so organizirali poseben tečaj za neveste. Tečaj je bil otvorjen že lani meseca decembra ter je bil nedavno z uspehom zaključen.

* **Koncentracija v italijanski konservni industriji.** V italijanski konservni industriji je bila izvedena koncentracija, ki so jo že dolj časa napovedovali. Vlada bo od slej samo nekaterim tvrdkam dodeljevala potrebne surovine. Tvornice, ki so morale ustaviti obrat, bodo prejemale podporo iz kompenzacijskih blagajnih industrijskih konfederacij, v to balgajno po bodo prispevale tvojnike za konserve, ki niso ustavile obratovanja.

* **Cepljene kokoši v Milianu.** Milanski Corriere della Sera poroča, da so v Milianu že tri leta razne kurje bolezni po končevali kokoši rod. Zdaj so živinodravni menda izdelali učinkovit serum zoper kurjo kugo in s tem serumom so začeli cepiti kokoši. Upajo, da bo ta postopek rešil mnogim kokošim živiljenje.

* **Posebni odrezki za maščobe za ljudi, ki jedo v javnih kuhinjah.** V Rimu je izšlo uradno pojasnilo, ki se tiče odvzemna odrezkov za maščobe pri osebah, ki nimajo lastnega gospodinjstva ter so primorane obedovati in večerjati v javnih kuhinjah in restavracijah. Vse takšne osebe dobre 16 kontrolnih znakov, katerih vsaka odgovarja 6.5 g maščeb. S temi znakami si obedovalci lahko preskrbijo zabelejene obede in večerje v kuhinjah in krmenih.

* **Posebni odrezki za maščobe za ljudi, ki jedo v javnih kuhinjah.** V Rimu je izšlo uradno pojasnilo, ki se tiče odvzemna odrezkov za maščobe pri osebah, ki nimajo lastnega gospodinjstva ter so primorane obedovati in večerjati v javnih kuhinjah in restavracijah. Vse takšne osebe dobre 16 kontrolnih znakov, katerih vsaka odgovarja 6.5 g maščeb. S temi znakami si obedovalci lahko preskrbijo zabelejene obede in večerje v kuhinjah in krmenih.

* **Kolonijo GILa v okolici Trieste.** Podpoveljnik GILa v Triestu je v zadnjih dneh nadzoroval več počitniških kolonij GILa na področju Triesta in Carsa. Obiskal je Poggio, Reale, Banne, Gropado, Sesano, Villa Caccio, Postumio in Cologno. Povord se je razgovarjal z otroki, ki izhajajo iz delavskih sloyev ter so po večini sirote padlih vojakov.

* **Nesreča na poskusni vožnji z motorjem.** Te dni se je pri poskusni vožnji z novim motornim košesom ponesrečil na strmi gorski cesti 23letni pekovski pomočnik in ščer Stanko Mlakar, doma iz Žiče, nad Vrhniko in si hudo poškodoval desno nogo, dobil pa je tudi lažje notranje poškodbe. Ponesrečenec se zdravi v domači oskrbi.

* **Po pometu je bil proglašen za mrtvega.** »Popolo d'Italia« objavlja v svoji izdaji od 21. julija pismo novinarja Maria Buzzichinija, o katerem so vsi italijanski listi poročali, da je bil ubit med letalskim napadom na Rim. Buzzichini sporoča, da je živ in zdrav ter pristavlja po vzoru ameriškega humorista Marka Twaina, da je bila vest o njegovi smrti preuranjena.

Smrtna nesreča z motocikлом.

27 letni Werther Bellinzoni je dirjal z motocikлом po Borgu Milianu pri Veroni. Hotel se je izogniti neki potnici, ki je prečkal cesto, ter je odetelet z motocikla s takšno silo, da si je zlomil tilnik.

* **Porod med bombnim napadom v Neapelju.** V javnem zaklonišču palače Collamare v Neapelju so pri zadnjem bombnem napadu porodile tri ženske, ki so iz vavnostnih ozirov zapustile svoja stanovanja. S pomočjo babice Marije Agostini je prva mati povila mrtvega otroka, druga mati, ki ima že devet otrok, je povila živahnega dekljika, tretja mati pa je takisto porodila otroka ženskega spola.

* **Nevaren pes.** V Benetkah se je te dni sprehabal 64letni Elizij Constantini s svojim velikim psom volčjakom. Nenadoma mu je pršla nasproti 48letna Elizabeta Tranquillini z majhnim psom. Psi sta se začela najprej obohatiti, nato je Tranquillina svojega psicka hotela potegniti k sebi. V tistem trenutku se je volčjak vzpel na noge, planil na žensko in ji strgal obaleko z života. Prizor je bil zelo buren in je izval mnogo zgrajanja.

* **Prodajati so materino perilo, da so nakupili sladoled.** Giovanna Brina iz Ferrare je že nekaj časa opazovala, da izginja iz njenih omas kos za kompon perila. Začela je paziti na tatove ter morala na svojo žalost ugotoviti, da sta pri teh tativnah udeleženi njeni dve hčeri, starci 10 in 14 let. Deklici sta odnalašči materi rjuhe, prevleke za blazine, prte in druge predmete ter sta jih prodajali na starini. Za izkupiček pa sta kupovali sladoled, katerega nista jedli sami, ampak sta ga dali tudi svojim tovarišicam.

IZ LJUBLJANE

* **Novi grobovi.** Za vedno je zapustil svojce po daljši bolezni g. Josip Gračner. Za njim žaluje soproga Marija, sinova dr. Gradov Italijanskem tečaju za Slovence, ki ga dobite v Knjigarni Tiskovne zadruge, Selenburgova 3. Knjiga je namenjena samoukom, ki se ob točnem upoštevanju predpisanih navodil z luhkoto nauči v krenčnem času italijanskega jezika. Mehano-sugestivna metoda.

* **Kr. Kvestura v Ljubljani je v posesti zlatega križca s kamni sumljivega izvora, ki se nahaja na razpolago lastniku v sobi št. 26-III.**

kleja, katere posedujejo bodisi za lastno uporabo ali za račun tretjih oseb. Opozarja se, da se morajo prijaviti brez izjeme vse koliko nad 1 kg.

* **Rektorat kr. univerze v Ljubljani sporoca, da ima odslj telefonska centrala glavnega univerzitetnega poslopja na Koncresnem trgu dve stevilki, in sicer 46-42 in 46-43. Obenem tudi sporoca, da ima Inšpektorat za univerzitetne zadeve telefonsko številko 46-41.**

* **Tečaj za popravne izpite.** — Turški (Novi) trg 5. Tisti dijakične, ki bo delal septembra popravne izpite, so vabljenci da se udeleže našega tečaja za popravne izpite na Turškem trgu 5. ki se začne 5. avgusta. Poučujejo samo profesori-strokovnjaki vse predmete. Temeljita, strokovna priprava. Honora, nizek. Prijava dnevno od 9.—12. ure dopoldne: Turški (Novi) trg 5. Instrukcije.

* **Učite se strojepisju!** Novi eno, dvo in trimesečni strojepisni tečaji se prično v ponedeljek 26. julija. Desetprstna učna metoda! Specjalna strojepisna šola: Največja moderna strojepisnica. Učnina je zmerna. Posebni tečaji tudi za stenografi. Pouk je dopoldne, popoldne ali zvezcer po želi obiskovalcev. Informacije in prijave: Trgovska učilšča »Christofov učničavod«, Domovrnska 15.

* **Ali se hočete naučiti italijanski jezik brez truda in napora?** Nabavite si dr. Gradov Italijanskem tečaju za Slovence, ki ga dobite v Knjigarni Tiskovne zadruge, Selenburgova 3. Knjiga je namenjena samoukom, ki se ob točnem upoštevanju predpisanih navodil z luhkoto nauči v krenčnem času italijanskega jezika. Mehano-sugestivna metoda.

* **Kr. Kvestura v Ljubljani je v posesti zlatega križca s kamni sumljivega izvora, ki se nahaja na razpolago lastniku v sobi št. 26-III.**

Z Gorenjskega

Deželna bramba je nastopila. Preteklo nedeljo so v Mežci, Prevaljah, Železni Kapelji, Velikovcu in drugih krajinah članje deželne straže položili prisego. Okrožni vadjač Vogl je govoril o vojnom položaju in pozval žene, naj skrbe za vojake, ki nimajo svojcev. Na koncu je nazivčni zabilči, naj v vsemi sredstvih in očlonočnosti zavračajo sovražno propagando.

* **Otroško slavlje v Rogoški Slatini.** Preteklo nedeljo je mladina iz poletnega taborišča v Rogoški Slatini pred zdraviliškim domom imela svojo prireditev. Igrala je godba, otroci pa so izvajali spored. Prelibalo je z zanimanjem sledilo izvajnjem otrok in jih prisrčno nagradilo z dobravjanjem.

* **Strela je začala gospodarsko poslopje.** V noči na 18. juliju je začala strela gospodarsko poslopje posestnika Kranjca v Gaberku v okolici Šoštanj. Ogenj je zajel tudi v bližini stojec hlev, ki je pogorel. Na srčo so utegnili živino rešiti.

obvezen. Marlboroški nemški dnevnik poroča, da načelno nihče ne bo mogel biti oprošten obiskovanja tečaja.

Ljutomerske žene na obisku v Murecku. Preteklo nedeljo so ljutomerske žene pod vodstvom gospobe Bouvierjeve obiskale svoje tovarišice v Murecku. Gostje so bile prisrčno sprejeti. Tovariški sestanek je bil namenjen tesnejšemu sodelovanju med obema sosednjima okrožjem.

Mariborska mladina v Deutschlandsbergu. Pod vodstvom dr. Manfreda Krepsa je preteklo soboto pevska v igralski skupini mariborske mladine obiskala Deutschlandsberg, kjer je priredila zabaven večer. Mladina je prevelala, plesala in jo-dala. Poslušalci so jo nagradili s topnim dobravjanjem.

Zaplenba bokrenat kotjov. Nemški listi objavljajo poziv pooblaščenca za železo in kovine, naj ljudje do konca julija prijavijo gospodarskim uradom vse bokrene kote razen tistih, ki imajo manjšo prostorno na karakor 5 litrov. Vsaka prodaja ali sprememba lastnine je prepovedana.

Cetra hišna zbirka za nemški Rdeči krž je na Štajerskem dosegla 1.021.000 mark. V primeri s prejšnjim letom je se poveča na 249.160 ali za 32%. Spodnje Štajerske je pri tem znesku udeležna z 263.000 markami (prejšnje leto 206.000).

Sestanek v Smarju pri Jelšah. V nedeljo je bil v lepo okrašeni dvorani gasilskega doma v Smarju sestanek krajevne skupine, kjer so se zbrali vsi funkcionarji. Krajevni skupinski vadja Vogl je govoril o vojnem položaju in pozval žene, naj skrbe za vojake, ki nimajo svojcev. Na koncu je nazivčni zabilči, naj v vsemi sredstvih in očlonočnosti zavračajo sovražno propagando.

Otroško slavlje v Rogoški Slatini. Preteklo nedeljo je mladina iz poletnega taborišča v Rogoški Slatini pred zdraviliškim domom imela svojo prireditev. Igrala je godba, otroci pa so izvajali spored. Prelibalo je z zanimanjem sledilo izvajnjem otrok in jih prisrčno nagradilo z dobravjanjem.

Strela je začala gospodarsko poslopje. V noči na 18. juliju je začala strela gospodarsko poslopje posestnika Kranjca v Gaberku v okolici Šoštanj. Ogenj je zajel tudi v bližini stojec hlev, ki je pogorel. Na srčo so utegnili živino rešiti.

Iz Hrvatske

Inž. Milivoj Sažunčić, ustaški poveljnički. Hrvatski listi objavljajo odredbo, s katero je Poglavnik za predlog Postrojnika imenoval inž. Milivoja Sažunčića, dosedanjega načelnika ustaškega štaba Livan—Zapole za namestnika upravnega poveljnika ustaške.

Hrvatski znanstvenik v komisiji za preiskavo umora v Vinici. Hrvatski dopisni urad poroča iz Berlina, da je nemško časopisje objavilo zapisnik mednarodne zdravniške komisije o žrtvah v Vinici. V komisiji je sodeloval tudi hrvatski znanstveni profesor patologije na veterinarski fakulteti v Zagrebu dr. Jurak.

Zagrebski župan za ranjence. Listi poročajo, da je dal zagrebski župan v mestnih sadovnjakih napolnitvi 2500 vrečic izbranega svečega sadja, ki naj se razdele med hrvatske in nemške ranjence v zagrebskih bolnišnicah. Sadje so razdelile gospodarstvo z županovo soprgo na celu.

Vetek uspeh sarajevskega gledališča v Mostaru. Poročali smo že, da je gostovalo v Mostaru sarajevsko gledališče. Iz hrvat-

skih listov povzemamo, da so bile vstopnice za vse predstave že naprej prodane. Gostovanje v Mostaru se lahko smatra za eno najuspešnejših gostovanj sarajevskega gledališča.

Na 100. skupščini Matice Hrvatske, ki je bila zadnjih nedelj predsednik prof. Filip Lukas očrtal delovanje Matice Hrvatske v sto letih. Na koncu svojega poročila je prof. Lukas predlagal, da se kipar Ivan Meštrović imenuje za častnega člena Matice Hrvatske, kar so član skupščine zaglavno sprejeli.

Stroga kazna za takšja. Obrični oddelki zagreške mestečne občine je takšiju Antuna Metelku odvzel obrtno dovoljenje, ker je prevoz neke bolnice iz bolnišnice na Vinogradski cesti do Nehajške ulice 26 (Trešnjevka) zaračunal pretiran pristojbo 500 kun. L'sti pozivajo meščanstvo, naj vsakega brezvestnega navlaga voznih pristojbin takoj naznati oblastom.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po načrbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajinijo od 10. aprila t. i. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje ce ne na drôbno (z vsteto trošarino):

1. Krub iz enote moke v kosti do 400 g 2.30 lire, v kostih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enote moke 3.90 lire za kg; enota pšenčna močka 2.20 lire; riz načinljivo 2.70 lire; fliz 6 lire za kg.

2. Jedilno olje (oljno) 14.70 lire za liter; surove maslo 28.40 lire za kg; slanina sočna 19 lire za kg; mast 17 lire za kg.

3. Kis. 4% vinski 6.35 lire za liter.

4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.

5. Sladkor: sladkorina sira 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.

6. Mehka drva, razzagana, franko skladisce trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki robanci (žamanci), približno 1 m dolgi, franko mestno skladisce 40 lire za stot; drda razzagana drva 40 lire za stot; enota milo, ki vsebuje 23—27% kislino

Nekaj o dežniku

Razpravljalci o dežniku poleti, v dobi tako zvanih kislih kumac, ni dandas nobena pregrška stvar. Dežnik je zvest spremljevalcu človeka v vsakem letnem času, tudi tedaj, ko človek ni na dopustu ter ne živi v letovišču. V nekaterih krajih je dežnik poleti prav tako potreben kakor v drugih mesecih. Zato ne bo odveč, če si življensko pot dežnika nekoliko podrobne ogledamo.

Kako star je dežnik, kje je njegova pravomina in kdo ga je prvi napravil? To vprašanje do danes se ni do kraja pojšeno. Nobenega dvoma ni, da se ponaša dežnik z nadvse častitljivo starostjo ter ima pravico praznovati jubilej kakor vse drugi predmeti, ki so človeku v vsakdanjem življenju neobhodno potrebeni.

Približno 200 let je že, pravijo, odkar je dežnik prišel v promet. Dve stoletji torej nosimo umetno streho nad svojo glevou, stroho, ki nas varuje moče.

Ce smo zapisali, da se dežnik ponaša z dvestoletno zgodovino, pa sezimo še nekoliko globlje nazaj in zapišimo z mirno roko, da so njegovi predhodniki blizu 2.000 let starji. Iz leta 885. do 860. pred našim štetjem govorje poročila o reljefu iz alabasta, ki so ga našli v Nimirodovi palaci v Niniyah. Tisti relief prikazuje nekakšen dežnik, ki se je, po podobi sodeč, dal zapirati in odpirati. Če je bila tista naprava sončnik ali dežnik, ne pojasnjeno. Vsekakor se zdi verjetno, da so prve naprave te vrste ljudem rabile bolj proti sončnim žarkom kakor proti deževnjim kapljicam.

Mandarinji in drugi velikani na Kitajskem so imeli posebne službenike, ki so držali nad njihovimi glavami mogoče pahičače. Z njimi so vihteli po zraku, kadar je bilo zelo vroče, da je dobil gospodar nekoliko svežine. Aristofanes omenja v svoji velelogri »Vitez dežnik, ki se odpira in zapira. Vse to kaže, da je bil dežnik, očnosno sončnik v rabi že davno pred našim štetjem. Juvenal menja v svojih spisih dežnik z besedami: »Poskoti bi mu moral dežnik, kajti bliža se vlažna pomlad!« Te besede kažejo, da je Juvenal nedvomno poznel dežnik, ki je torej moral biti tiste čas že v rabi. To pa je bilo približno sto let pred našim štetjem. Seveda pa je bil v tisti dobi dežnik naveden redka pričakan, dostopna samo izbranim ljudem. Uporabljali so ga na dvorih, pa tudi cerkveni dostojanstveniki so ga imeli nad svojimi troni v podobi nekakšnega baldahina. Okoli 1. 800. je poslal Alkuin, škof iz Toursa, škofu v Solnograd takšno »strešico, ki naj bi častitljivo škovo glavo varovala pred dežjem.«

Toda še okrog 1. 1720. se je dežnik razširil, in sicer s pomočjo Robinsona Crosseja, kakor trdijo nekateri raziskovalci Daniel Defoe popisuje v svoji zgodbi, da je imel Robinson Crusoe s seboj dežnik in boj nego vse drugo je menda to pripomoglo k splošnemu razširjenju dežnika po svetu. L. 1755. so v Nimirberku izdelali dežnik, ki je kmalu potpeljal svojega doseganja, predhodnika in konkurenca, nekakšnega dežnega planta. Te plante so se ljudje posluževali, kadar je deževalo. L. 1773. pa je abé Dubourg v Parizu izdelal prvi dežnik s »strelvodom«. Da ne bi trešilo v dežnik, je abé pritrdir na njegovi konci!

Iz Yeda je nastal Tokio

Nedavno je bilo citati v listih, da so Japonci prekrstili svojo dosegajoč prestolnico Tokio v Veliki Tokio. To se ni zgodilo samo zaradi naraščajočega prebivalstva in tudi ne zategadelj, da bi postavili Veliki Tokio ob bok Londonu in New Yorku.

Tokio, ki se razprostira čez 570 četvernih kilometrov površine, ima danes nad 7 milijonov prebivalcev. Kakor se je iz Japonske razvila Velika Japonska, tako se je tudi Tokio razvil v Veliki Tokio, ker so to zahtevali vojaški, gospodarski, pa tudi duhovni vzroki.

Tokio pomeni po naše Vzhodno mesto. Pred dobrimi 77 leti je bil Tokio še nadavnina vas. Do L. 1868 je bila namreč prestolnica Japonske Kyoto, kar pomen po naše Glavno mesto na zapadu. V tem mestu je tedaj bival japonski cesar in tam je uradovala tudi japonska vlada. Tokio se je tedaj imenoval Yedo, ter je bil majhna naselbina z utrjenim obzidjem ter za-

livom pri otoku Hondu. Yedo pomeni v Japonsčini tliko kakor Vhod v zaliv. Danes uparablja to zalih samo za ladje, ki imajo za cilj Tokio, kajti velepristanisce za zunanjim trgovinom je Yokohama. Po svojem gradbenem temelju se Tokio naslanja na nižino reke Sumidagave ter se gruppera okrog cesarske palače, ki je obdana z visokimi zdovi in globokimi jarki. Na vzhodni in zapadni strani se razprostirajo palače ministristev, poslanstev, gledališč, templji ter glavni kolodvor. Najmodernejsi del mesta leži na vzhodu, kjer je tudi trgovinsko središče Tokija. V tem predelu so tudi zbrane japonske industrije za predelovanje bombaza, usnja, kemične tvornice, tvornice za porcelan, igrače in tvornice za živila. Tu je poleg vsega tudi prometno središče Japonske, iz katerega gredo železnice na vse strani, ter osrednje letališče, s katerega se dvigajo letala, ki krožijo nad prostranim prostorom Japonskega imperija.

objektoni smo morali k pouku na Ledino. Najbolj smo si premočili obutev pri smučanju. Da, pri smučanju! Posnemali smo vojaštvo, ki je že takrat gojilo ta šport. Seveda, pravih smuči nismo imeli. Nekoč smo našli razbit sodec za pomipe. Na dogode smo s cveki pritrdili vrvice, ki smo si jih ovili okrog stopala, pa je šlo. Najlepše je šlo po zmrznenem snegu, pršič nam je takoj premočil borne obutev. Ker pa je bil napredek manj ko zadosten in si je brat tudi izvinil nego, smo kaj kmalu opustili imenitni smučarski šport.

Prišel je pust, ta čas presneti. Prvi večji pretep onstran »šrange« ali mitnice je bil uvod v predpust, ki se je pričel že o svetih Treh Kraljih. Pri Kamnarju in pri Jerneju je zarezala harmonika, pari so se zavrtili. Le redkokdaj niso imeli ženski svatje abtahov ali petelinčkov na glavi. Vse so bile v črni svili in s širokimi sklepenci okoli pasu. Vsa svat je imel cigaro za ušesom. Več ko je bilo voz, bolj imenitna je bila seveda tudi poroka. Bilo je včasih do dvajset in tudi več svatovskih voz pred cerkvenco ograjo. Ukalci so, ko so med hreštanjem harmonike odtrdili na ženitovanje. Moščanci so morali na Zaloški cesti pri Novaku postati ob fantovskih zapornici, prečim tramčiu, ki je bil ves okrašen s svilenimi ruticami. Po plačani odkupnini in izpitom štefanu vina je sprejel krenil dalje.

Zgodilo se je, da so za neko lepoj po-roku pozvali našega organista, naj zaigra za to slavlje na orglju. V cerkvi pa so bili lestenci in sredji do velikega oltarja so bili pogrenjeni rožasti tekači. Ko sta stopila nevesta in ženih ter ženin s pričami v svetišču, so zapele vse piščali orgel, da so zažvenketale šipe in je zatrepetal

kapico iz kovine, od te kapice pa je visela po dežniku žica. Na koncu je imela žica kroglico, ki se je vleka po tleh ter se na ta način dotikala zemlje. To je bila seveda precej nevarna naprava, kajti namesto da bi ljudi čuvala strele, je naravnost privabljala blisk.

Proti koncu 18. stoletja se je našel na Anglešem praktičen mož z imenom James Henway. To je bil mož, ki velja za pravega očeta današnjega dežnika. Seveda je bil njegov dežnik okoren, vendar zelo podoben današnjemu. Mnogo bolj interesantan je bil dežnik, ki ga je izpolnil neki Nizzozemec. Ta dežnik je imel žičnata rebra. Med drugimi dežniki so izdelovali dežnikarji v tistih časih celo dežnike z majhnimi žlebiči.

- - M L A D O J U T R O - -

Kako so prišle rosne kapljice na zemljo

Bilo je sruh v vroči poletje. Cvetlice so pobešale glavice in v hudi žeji obupane tožile: če bo ta suša še nekaj časa trajala, bodo morale od žeje umreti.

»Joj, ko bi mele vsaj kapljico vode, da bi se ohladile!« so žalostno vzdihovale.

Na nebeskem vrtu so se tedaj igrali angelčki. Zalivali so nebeške rožice, ki so cvele v maverčini barvah. Vsak angelček je imel zlati škropilnic, s katerim je zalival svojo gredico.

Nebeške rožice pa so potožile angelčkom, kako strašno žejo morajo trpeti njihove sestrice na zemlji. »Ze nekaj tednov ni deževalo in vse naše sestrice bodo morale umreti, ake ne pride hitro pomoč!«

Tedaj je najmlajši krilatec veselo vzkliknil:

»Jaz vem, kako bi lahko pomagali ubogim cvetlicam na zemlji!«

»Nu, kako misliš?« so ga radovedno izpravevali drugi angelčki.

»Nič lažjega kakor to!« je menil drobni krilatec. »Z rosno vodo napolnilo škropilnice in jih izlijimo skozi nebeško okno

na zemljo. Rosa se v zraku ne bo posušila in uboge cvetlice si bodo lahko vsaj za suto potolažile žejo!«

»Toda kako naj vzamemo rosno vodo, saj je ne smemo!« so zaklicali starejši angelčki.

»Nič za to! Sam pojdem k ljubemu Bogu in ga poprosim, naj nam dovoli vzet toliko resne vode, kolikor je potrebujemo.«

Nebeške rožice in angelčki so bili zadovoljni in vsi so se odpravili z malim kri-

latcem vred pred božji prestol. Mali krilatec je boječe potkal na vrata.

Ljubi Bog je prav tedaj bral v debeli zlati knjigi, kaj delajo otroci na zemlji. Ko je vstopil drobni krilatec, se mu je hudo mušnihil in ga vprašal:

»Nu, kaj bo dobrega?«

»Oh, prosil bi te, ljubi Bog, dovoli nam, da vzamemo vsak po eno škropilnico rosne vode, da jo izlijemo skozi nebeško okno na zemljo. Huda suša je tam dol. Vsi potoki so se že posušili in vse cvetlice bodo morale od žeje umreti, če jem hitro ne pomorem. Se spominčice, ki rastejo tik ob potoku, so vse obupane in napolnene!«

Ljubi Bog je poslušal maghnejno krilatec, ki ga je imel že od nekdaj najrajsi, in vesel smehnjal mu je zagrajal okoli ust. Pobožal je krilatec po zlatih laseh in mu rekel:

»Pođi s svojimi tovariši, napolni škropilnice z rosno vodo in stori, kakor si rekel. Odslej lahko izlijite vsako noč po eno škropilnico na zemljo, da si cvetlice čeč noč opomorejo!«

In tako se je tudi res zgodilo. Od tistih določil pa vsako noč rosa na zemljo, in potoli, kadar je huda suša, obvaruje nočna rosa cvetlice, da ne pomri od žeje.

Tim in Tem se kosata v lagaju

Tom sreča Tim.

»Nu,« reče Tom, »ali naj ti kaj povem?«

»Da,« reče Tim, »pripoveduj!«

»Pri naš doma so hiše tako visoke, da si še mislite ne moreš, kako. Ce stopiš kdo dol v trgovino po razglednico za novoletno voščilo, se šele o Veliki noči vrne v svoje stanovanje.«

»Nu,« pravi Tim, »to ni nič posebnega. Pri naš doma imamo velikanske trgovske hiše. Nedavno tega je pobegnil iz živalskega vrta lev in vdril v neko veliko trgovsko hišo. Teden dni je poziral prodajalki in nihče ni opazil, da bi jih kaj manjkalo.«

»To je bil čisto navaden lev,« je rekel Tom. »Pri naši imamo v živalskem vrtu kačo, ki že ogenj in pljuje led!«

Tim se je razjezel.

»To ni nič posebnega,« je rekel. »Pri naši imamo v živalskem vrtu opico, ki skoči tako visoko, da v zraku od lakote pogine, preden pada spet na zemljo.«

Tim je torej zmagal, ker je bila njegova laž najbolj debela, in Tom je šel osramočen domov.

Našim najmlajšim KOSEO

V zlatu so široke njive, kjer zgube se poti krive. Stopa kosec, vriska: »Juh, To bo zopet ljubi kruh!«

v srečanem razpoloženju božji hram prav od sarenega, krstnega kamna pa do vrh oltarja in prav pod obok, kjer blagoslovila Bog pelikanja, ki si grebe srčno kri za napoj svojih mladičev. Ko mi je uhajal pogled preko beljave nevestinega šumečega krila in preko gospovskih svatov in ženina z visokim belim ovratnikom, se mi je zdele, da se celo svetniki na oltarjih zvedavo ozirajo za novoporočencema. Ce bi takrat že razumel, da tudi opazil, da je celo nasakovalcem neba* prav tam gori na cerkvem svodu, zastal korak na naporu, da bi dosegli vrhunc nadzemskih sreč. Ob veličastnih, presunljivih zvokih Menelsohnove poročne koračnice sem pač samo zaslutil radoš zvezde dveh dobril si bitij, ki sta si za vedno podali roke. Ne razumljiva pa mi je bila bledica neveste, ki jo je med gromenjem in vriskom orgel odpeljal iz cerkve visoko zravnani, ves blesteči se ženin, ki so mu se kar usipali žarki zmagovalja iz oči. Dolgo smo gledali za kočnjim. Ah, da, bilo je porok iz tistega predmestja, toda tako srečanih in gospovskih, kakor je bila Hočevarjeva, bolj krožno.

Prišel je pust, ta čas presneti. Prvi večji pretep onstran »šrange« ali mitnice je bil uvod v predpust, ki se je pričel že o svetih Treh Kraljih. Pri Kamnarju in pri Jerneju je zarezala harmonika, pari so se zavrtili. Le redkokdaj niso imeli ženski svatje abtahov ali petelinčkov na glavi. Vse so bile v črni svili in s širokimi sklepenci okoli pasu. Vsa svat je imel cigaro za ušesom. Več ko je bilo voz, bolj imenitna je bila seveda tudi poroka. Bilo je včasih do dvajset in tudi več svatovskih voz pred cerkvenco ograjo. Ukalci so, ko so med hreštanjem harmonike odtrdili na ženitovanje. Moščanci so morali na Zaloški cesti pri Novaku postati ob fantovskih zapornici, prečim tramčiu, ki je bil ves okrašen s svilenimi ruticami. Po plačani odkupnini in izpitom štefanu vina je sprejel krenil dalje.

Zgodilo se je, da so za neko lepoj po-roku pozvali našega organista, naj zaigra za to slavlje na orglju. V cerkvi pa so bili lestenci in sredji do velikega oltarja so bili pogrenjeni rožasti tekači. Ko sta stopila nevesta in ženih ter ženin s pričami v svetišču, so zapele vse piščali orgel, da so zažvenketale šipe in je zatrepetal

kapico iz kovine, od te kapice pa je visela po dežniku žica. Na koncu je imela žica kroglico, ki se je vleka po tleh ter se na ta način dotikala zemlje. To je bila seveda precej nevarna naprava, kajti namesto da bi ljudi čuvala strele, je naravnost privabljala blisk.

Proti koncu 18. stoletja se je našel na Anglešem praktičen mož z imenom James Henway. To je bil mož, ki velja za pravega očeta današnjega dežnika.

Dal je svojo iznajib patentirati in je zaščitil z njo nekaj milijonov. Sedej njegova iznajiba nam je prinesla dežnik današnjem obliku. Na Angleškem so začeli izdelovati dežnike v velikih množinah in to izdelovanje se je izplačalo, kajti naravnost je bilo toliko, da so jedva utegnili izdelati toliko blaga. Kolikor je bilo po njem povpraševanja, poznej je bilo dežni dobil še razne izboljšave, med drugimi tudi tisto kratko obliko, katero sodobne dežnike tako cenijo. Začeli so izdelovati dežnike iz bojšega in slabšega blaga, iz svile in drugih tvoriv, in danes imamo ta revkizit na razpoložu v različnih oblikah in kvalitetah. V svojem bistvu pa ustreza dežnik svojemu prvotnemu namenu: s sigurnostjo nas breui dežja.

Ferenc Kormendi:

ZMOTA

Roman

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

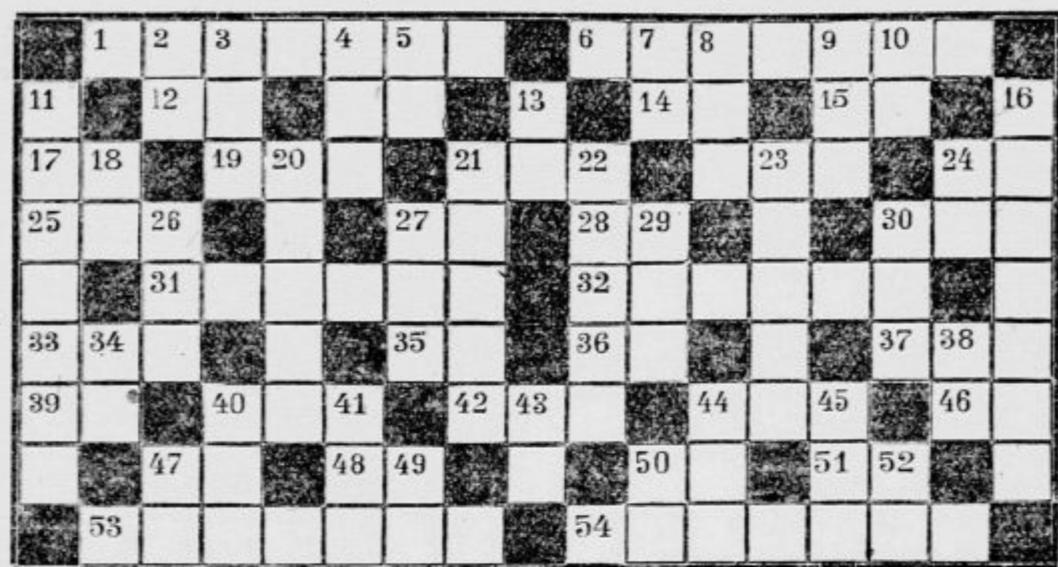
337. Katero je najvišje poslopje v Evropi, ki v njem stanujejo vse leto?

338. V kateri bitki so prvič uporabili smodnik?

339. Kdo so bili fiziokrati?

340. Križanka

Vodoravno: 1. kamni, 6. oblika glagola kobiliti, 12. oblika nikalnega glagola, 14. italijanski spolnik, 15. medmet, 17. znak za prvo, 19. izumirajoča vrsta jelenov, 21. iglavac, prvina, 24. kratica za množino, 25. nedoločni števnik, 27. veznik, 28.

334. V starem veku so se Dardanele imenovali Helespont.

335. Postila je zbirka pridig.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce si skoraj vodoravno skozi okno, torej je še zelo nizko, kar je ob tem času samo v zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi, to je o božičnem času. Sonce stoji jugovzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti jugu. Ker je opazil letalo že te smeri, je moral prihajati z juga, torej iz B, in je bila hči tedaj že na povratku. Oče je bil nedvomno manj v skrbih nego takrat, ko je hči prvič letela nad domačo hišo.

Naprijeno: 2. predpona, ki daje besedi nasprotni pomen, 3. ljub, blag, 4. čutilo, 5. oblika glagola biti, 7. kakov 50. vodoravno, 8. kača, 9. dolga dlaka, 10. vzklik, 11. ljudoča, 13. oblika glagola biti, 16. opojilo, 18. oblika glagola biti, znak za prvo, 20. obljube, 21. mlad ovin, 22. živalski organ,

romanski spolnik, 30. močan zvok, 31. gojenec, vajenec, 32. priprava za plezanje, 33. stran, del telesa, 35. povratno osebni zaimek, 36. glasbeni zvok, 37. moško ime, vrsta žab, 39. vzklik, 40. sestava, moštvo (tukja, fonetično), 42. debela odeja, 44. veznik, 46. predlog, 48. kakor 36, 50. pičaja, 51. osebni zaimek, 53. raj, 54. doatek.

Naprijeno: 2. predpona, ki daje besedi nasprotni pomen, 3. ljub, blag, 4. čutilo, 5. oblika glagola biti, 7. kakov 50. vodoravno, 8. kača, 9. dolga dlaka, 10. vzklik, 11. ljudoča, 13. oblika glagola biti, 16. opojilo, 18. oblika glagola biti, znak za prvo, 20. obljube, 21. mlad ovin, 22. živalski organ,

na redno letno skupščino DELAVSKO NABAVLJALNE GOSPODARSKE ZADRUGE z omenjenim jamstvom v Ljubljani, ki se bo vršila v nedeljo, dne 1. avgusta 1943 ob 9. uri v gostilni Lasan, Pokopališka ulica 14 s sledenjem

MALI OGLASI

Kdor 160e službo piše za vesko besedo L-30, za drž. in prov. tako -60, za dajanje naslova ali Šifro L 2- - Načinjanši iznos za te oglase je L 7- - Za ženitve in dopisovanja je plačati za vesko besedo L 1- - za vse druge oglase L -60- za besedo, za drž. in prov. tako -60- za dajanje naslova ali Šifro L 2- - Načinjanši iznos za te oglase je L 10-

Hišni posli

dobjivo službo

Pridno dekle

za vse hišne dela, specijalno:

Trovski pristan 24. 12207-1a

Kuharico-gospodinjo

za večje posestvo na delno

potrdbljeno. Poštevam v var-

čane osebe, vajene samostoj-

ga gospodinjska, na javno

ponudbo z mimočetno plato in

navedbo dosenjih namesti-

tev na ogl. odd. Jutri pod

»Gospodinje«, 12301-1a

31

33 34

35

39 40

41 42

43

44 45

46

50

51 52

54

32

36

37 38

334. V starem veku so se Dardanele imenovali Helespont.

335. Postila je zbirka pridig.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce

si skoraj vodoravno skozi okno, torej je

še zelo nizko, kar je ob tem času samo v

zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi,

to je o božičnem času. Sonce stoji jugo-

vzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti

jugu. Ker je opazil letalo že te smeri, je

moral prihajati z juga, torej iz B, in je

bila hči tedaj že na povratku. Oče je bil

nedvomno manj v skrbih nego takrat, ko

je hči prvič letela nad domačo hišo.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce

si skoraj vodoravno skozi okno, torej je

še zelo nizko, kar je ob tem času samo v

zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi,

to je o božičnem času. Sonce stoji jugo-

vzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti

jugu. Ker je opazil letalo že te smeri, je

moral prihajati z juga, torej iz B, in je

bila hči tedaj že na povratku. Oče je bil

nedvomno manj v skrbih nego takrat, ko

je hči prvič letela nad domačo hišo.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce

si skoraj vodoravno skozi okno, torej je

še zelo nizko, kar je ob tem času samo v

zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi,

to je o božičnem času. Sonce stoji jugo-

vzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti

jugu. Ker je opazil letalo že te smeri, je

moral prihajati z juga, torej iz B, in je

bila hči tedaj že na povratku. Oče je bil

nedvomno manj v skrbih nego takrat, ko

je hči prvič letela nad domačo hišo.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce

si skoraj vodoravno skozi okno, torej je

še zelo nizko, kar je ob tem času samo v

zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi,

to je o božičnem času. Sonce stoji jugo-

vzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti

jugu. Ker je opazil letalo že te smeri, je

moral prihajati z juga, torej iz B, in je

bila hči tedaj že na povratku. Oče je bil

nedvomno manj v skrbih nego takrat, ko

je hči prvič letela nad domačo hišo.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce

si skoraj vodoravno skozi okno, torej je

še zelo nizko, kar je ob tem času samo v

zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi,

to je o božičnem času. Sonce stoji jugo-

vzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti

jugu. Ker je opazil letalo že te smeri, je

moral prihajati z juga, torej iz B, in je

bila hči tedaj že na povratku. Oče je bil

nedvomno manj v skrbih nego takrat, ko

je hči prvič letela nad domačo hišo.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce

si skoraj vodoravno skozi okno, torej je

še zelo nizko, kar je ob tem času samo v

zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi,

to je o božičnem času. Sonce stoji jugo-

vzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti

jugu. Ker je opazil letalo že te smeri, je

moral prihajati z juga, torej iz B, in je

bila hči tedaj že na povratku. Oče je bil

nedvomno manj v skrbih nego takrat, ko

je hči prvič letela nad domačo hišo.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce

si skoraj vodoravno skozi okno, torej je

še zelo nizko, kar je ob tem času samo v

zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi,

to je o božičnem času. Sonce stoji jugo-

vzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti

jugu. Ker je opazil letalo že te smeri, je

moral prihajati z juga, torej iz B, in je

bila hči tedaj že na povratku. Oče je bil

nedvomno manj v skrbih nego takrat, ko

je hči prvič letela nad domačo hišo.

336. V pričakovanju,

Ura na sliki kaže 8 in 50 minut. Sonce

si skoraj vodoravno skozi okno, torej je

še zelo nizko, kar je ob tem času samo v

zimskih mesecih. Polet je bil torej pozimi,

to je o božičnem času. Sonce stoji jugo-

vzhodno, tedaj gleda oče skozi okno proti

jugu. Ker je